

Gæsteredaktørernes forord

Stedet og lokalsamfundet som afsæt for samfundsanalyser har været et tilbagevendende omdrejningspunkt for sociologien lige fra de tidligste sociologer. Tænk, for eksempel, på Ferdinand Tönnies' (1887) skelnen mellem formalitet i byen og på landet, Gabriel Tardes (1903) tilsvarende kontrastering af storbyernes nyskabende imitation og de mere konservative imitationsformer, han så på landet,¹ eller Emile Durkheims (1893) dikotomiske opdeling mellem organiske byfællesskaber og mekaniske landfællesskaber. Læg dertil den tidlige Chicagoskole (f.eks. Park og Burgess 1925) og Georg Simmels storbyanalyser (Simmel 1903). Selvom et tydeligt udgangspunkt i stedet kan siges at have ligget lidt i dvale i dele af den mellemliggende periode, også i sociologien, så har stedet de seneste årtier igen fået stadig større bevågenhed, både akademisk og politisk. I dansk (og beslægtede) sammenhæng(e) skyldes det ikke mindst, at der i den offentlige debat har været øget fokus på ulighed mellem land og by, center og periferi, f.eks. i relation til adgang til velfærd, indkomstfordeling, uddannelsesmæssige forhold og demografi. Det øgede fokus har afstedkommet en række politiske initiativer, hvor særligt udflytning af statslige arbejdspladser og omfordeling af kulturmidler, som nogle af de seneste, for alvor har genantændt diskussionen om forskelle og relationer mellem land og by.

I dansk sociologi har Sune Qvotrup Jensen (2017) nyligt påpeget det problematiske i, at sociologiske analyser tenderer til at reproducere en mobilitetsnormativitet, hvor »sociologisk teori kommer til at deltage i den værditilskrivelse til det globale, internationale og mobile, som allerede foregår på et samfundsmæssigt niveau« (s. 88). I stedet mener han, at der er behov for sociologiske perspektiver, som tillader os at forstå også de 'stedfaste' og deres livsverden på egne præmisser, snarere end som anakronistiske repræsentanter for en snart svunden tid. Det er blandt andet med dette indspil in mente, at vi her sætter fokus på udviklingen af en stedets og lokalsamfundets sociologi.

En væsentlig del af formålet med dette temanummer – som i praksis vil omfatte såvel dette som det næstkommende nummer af Dansk Sociologi med i alt seks artikler (tre i hver) – er at synliggøre, hvordan stedssociologiske analyser kan bidrage i denne situation. Så hvorfor er det vigtigt at sætte fokus på stedet og lokalsamfundet ikke bare i en politisk og planmæssig kontekst, men også i en sociologisk forståelse? Kort sagt er stedet sociologisk vigtigt, fordi vores hverdagsliv, rutiner og nære relationer ikke bare foregår på steder, men også aktivt formes af dem. Handlinger, identitet og meningstilskrivninger er

også til en vis grad formet af steder og stedets relationer til andre steder (Fallov 2015, Fallov et al 2013, Fisker 2016, Simonsen 2003, Forrest 2004). Desuden er steder og lokalsamfund arenaer for kampen om ressourcer af såvel økonomisk som ikke-økonomisk art (Jørgensen 2019, Harvey 2001, Bourdieu et al 1999). Relationer dannes, og beslutninger træffes stadig i stor udstrækning med lokale steder som én eller anden form for ankerpunkt, på trods af eller netop som led i teknologiske udviklinger og geografiske udlejninger i retning af det globale (Castells, 2010). Thomas Gieryn (2000: 482) er måske den, der har opsummeret det tydeligst: »Is there anything sociological not touched by place? Probably not.«

Når vi endvidere i dette temanummer italesætter ikke blot stedets, men også lokalsamfundets sociologi er det med henblik på at sætte fokus på de steder, som vi i en eller anden forstand er fælles om. Det er for at give et indblik i den varians af lokalsamfund, der ikke bare er passiv kontekst for, men også vigtig dimension i formning og praksis af nutidens forskellige former for fællesskaber; fællesskaber, som omvendt også spiller en rolle i skabelsen af selvsamme lokalsamfund (Jørgensen et al 2016).

Derudover er det vores hensigt med dette temanummer at udstikke en tentativ retning for udviklingen af lokalsamfundets og stedets sociologi. Denne opgave varetages fortrinsvist her i forordet, mens de øvrige artikler i højere grad skal ses som eksempler på, hvad stedssociologiske analyser kan beskæftige sig med. Vores hensigt er således ikke at præsentere et færdigt eller fuldendt program for stedssociologien, men udelukkende at tage de første forsigtige men vigtige skridt. Konturerne til en 'stedssociologi' findes allerede i et væld af stedligt orienterede sociologiske analyser, men er hidtil ikke blevet direkte italesat som sådan (i hvert fald ikke på dansk; for vigtige internationale nedslag, se f.eks. Gieryn 2000; Urry 2001; Halfacree, 2012; Hedberg & Carmo, 2012; Woods, 2016). Det er her centralt, at stedets og lokalsamfundets sociologi er tværdisciplinær af natur og benytter sig af begreber og udviklinger i tilgrænsende discipliner, måske ikke mindst fra humangeografien. Det er naturligvis begrænset, hvor langt vores bestræbelser i dette forord kan række; men vi håber, at det samlede (dobbelt-)temanummer kan tjene til inspiration for andre til at arbejde videre i denne retning. Temanummerets artikler er alle eksempler på, hvordan konkrete stedssociologiske analyser kan gribes an og præsenteres. Diversiteten er relativt stor og understreger, hvordan stedssociologien skal forstås som en bredspektret orientering af sociologiske analyser mod stedets og lokalsamfundets konstituerende rolle i mange forskellige sociale fænomener og formationer. Den stedssociologiske analyse indebærer altså ikke nødvendigvis bare casestudier med geografisk afgrænsning til et eller flere konkrete steder, men kan antage en række andre former, hvilket understreger kompleksiteten i spillet mellem sted og socialt liv.

Fra rummets til stedets sociologi

Ved at italesætte stedets sociologi følger vi på sin vis i den danske sociolog Jens Tonboes fodspor: »rumlige forhold spiller en konstituerende rolle for megen social, politisk, økonomisk og kulturel adfærd og udvikling.« (Tonboe, 1993: 4). I *Rummets sociologi* (1993) viste Tonboe, hvordan teoretiseringer af det rumlige faktisk er til stede i de sociologiske klassikere, men at det rumlige perspektiv ofte er gået tabt i senere sociologers brug af teoretikerne i konkrete analyser. Han argumenterede for en sociologi, der tager 'rummets sociale kontekst' alvorligt, en sociologi, hvor »det afgørende lige så meget ligger i den socio-spatiale relation som i rummet selv«, og hvor »rummet er kontingent og ikke kausalt« (Tonboe, 1993: 511).

Når vi ønsker at tage skridtet videre fra denne rummets sociologi til en stedets sociologi, så skal det blandt andet ses i lyset af Edward Caseys (1997) filosofihistoriske udredning af, hvordan rummets indtog i vestlig filosofi på mange måder skete på bekostning af stedet. Da sociologien opstod som akademisk disciplin havde det rumlige blik således allerede kørt det stedslige blik langt ud på et sidespor. Den rumlighed, som fandt plads hos sociologiens store tænkere i det 19. århundrede, var derfor nærmest klinisk rensset for den partikularitet, kontingens og kompleksitet, som stedsligheden står for (og som faktisk var til stede hos antikkens tænkere). I stedet blev det rumlige reduceret til et slags fælles neutralt medie, som vi alle befinder os i, og som i samspil med kroppen udstyrer os med en række muligheder og begrænsninger i vores gøren og laden. Det resulterede i geografiske differentieringsbegreber, som var meget simple og oftest af dualistisk karakter, måske bedst eksemplificeret i Ferdinand Tönnies' (1887) skelnen mellem storbyens *Gesellschaft* («samfund») og landsbyens *Gemeinschaft* («fællesskab»). Ud over geografisk differentiering er der her tale om en dualistisk skelnen mellem det traditionelle og det moderne, hvor storbyen gøres til modernitetens geografiske stedfortræder, imens landsbyen og landdistrikterne står for det traditionelle, som antages at være under afvikling. Lignende tanker genfindes hos f.eks. Simmel og udvikles yderligere i Chicagoskolens bysociologi.

Denne lidt forsimpelende, dualistiske tendens er der for så vidt rådet bod på i Tonboe's plædering for en mere relationel rumforståelse, som vi i øvrigt også finder i den relationelle geografi. Men Casey tager yderligere et skridt ved at argumentere for en rehabilitering af stedsligheden som det primære begreb i relation til rum og tid. Det gør han blandt andet med henvisning til, at stedet i modsætning til de to øvrige begreber aldrig kan frigøres fra vores kropslighed (Casey, 1997: 204). Gennem vores kropslighed eksisterer vi stedsligt, før mere abstrakte begreber som tid og rum overhovedet kommer i spil. En stedets sociologi, som tager den intime forbindelse mellem sted og krop seriøst – f.eks. gennem fokus på sanserne (Johansen, 2019) – kan dermed også spille en vigtig rolle i bevægelser mod mere kropsligt bevidste sociologiske teorier og analyser.

En analytisk prioritering af sted over tid og rum giver anledning til et helt særligt perspektiv på sociologiske fænomener, som, vi mener, det kan være værd aktivt og bevidst at opdyrke. Det kan gøres på mange måder, hvilket også illustreres af de seks artikler i dette (dobbel-)temanummer. Noget, de alle har til fælles, er en udfordring af dualistisk vanetænkning, hvad enten det drejer sig om natur-kultur, land-by, tid-rum, lokal-global eller hertil beslægtede begrebspar. Dette er ikke tilfældigt, men er netop et kendetegn ved stedsociologiske tilgange, fordi steder kun kan forstås gennem opbrydningen af sådanne dualismer. En væsentlig detalje her er, at stedssociologen i denne øvelse risikerer at opbryde én dualisme ved at forstærke en anden. Eksempelvis er det væsentligt, at forholdet mellem sted og rum ikke reduceres til en ny falsk dikotomi.

Her kan vi med fordel trække inspiration fra Doreen Masseys relationelle geografi, hvor stedet forstås som tidsrumlige begivenheder ('events') eller hændelser: »Places not as points or areas on maps, but as integrations of space and time; as *spatio-temporal events*« (Massey, 2005: 130). I denne forståelse er stedet altid allerede translokalt.² Det er med andre ord i studier af stedet, at vi kan begynde at indfange det, som Massey (2005: 151) har kaldt vores radikale *throwntogetherness*, vores 'sammenkastethed'. Det er i bund og grund dette spørgsmål, læseren bør have for øje gennem hele dette temanummer. Det er også her, vi kommer tilbage til opbrydningen af dualismer. Sammenkastetheden indebærer, at stedet som hændelse er en tidsrumlighed, et produkt af naturkulturer (for nu at bruge Donna Haraways (2003) udtryk) og af kompleks interaktion mellem et utal af steder, landlige såvel som bymæssige. Stedet kan i denne forståelse ikke tages for givet, men må hele tiden opdages på ny. Det kan ske ved at anlægge et praksis-orienteret perspektiv på stedslighed, som vi ser hos Nigel Thrifts (2007), eller ved at trække på f.eks. Michael Woods' (2016) forsøg på – med inspiration i Deleuze & Guattari (1987) og Delanda (2006) – at anvende de- og reterritorisering som teoretisk indgangsvinkel. Sådanne perspektiver kræver en opmærksomhed mod det lokales varians og udfordrer sociologier, der trækker på metateoretiske narrativer i forklaringen af det sociale liv på lokale steder uden sans for deres empiriske kompleksitet (Sampson 2012).

Stedets sociologi er altså studiet af den fortløbende proces, hvorigennem relationelle sociale interaktioner skaber og genskaber stedet og dets karakteristika. Processen foregår her og nu, men udfolder sig ikke i isolation fra hverken andre steder eller andre tider. De mennesker, materialer, dyr, planter, teknologier osv., der kastes sammen, følger alle deres egne, men indbyrdes afhængige baner; de har fortider og fremtider, og deres mobilitet udspænder et væld af geografier. Diskursivt er fortiden en ressource, der kan trækkes på i skabelsen og gengivelsen af stedets fortælling(er), imens fremtiden kan mobiliseres som udtryk for stedets forestillede potentialer (positive såvel som negative) og som rettesnor for praksis i nuet. Også her spiller andre steder en

vigtig rolle: som målestok for succes eller fiasko (Mould, 2015), i skabelsen af fjendebilleder og rivalisering (Nielsen, 2016), som inspiration og forbilleder (Peck, 2011), som skrækeksempler (Davis, 2006) eller måske som genkendelige spejlinger i et translokalt skæbnefællesskab (Hart, 2002).

Temanummerets stedssociologiske analyser

De tre artikler i denne udgave af Dansk Sociologi, altså (dobbel-)temanummerets første del, kædes sammen via den måde, de hver især sætter fokus på – og udfordrer – gængse forestillinger om forholdet mellem det nære og det fjerne, det lokale og det globale, natur og kultur. I alle tre tilfælde ses en bevægelse fra dualistisk modstilling til komplekse hybrider, hvor det f.eks. tydeliggøres, at mobilitet er betinget af forankringspunkter på lokale steder, samtidig med at spørgsmålet om tilknytning bliver en betingelse for at være mobil. I stedet for en modstilling af mobilitet og tilknytning – i form af et spektrum, hvor øget mobilitet er lig med mindre tilknytning og omvendt – bliver der tale om to sammenvævede dimensioner. Den ene præges af spørgsmål om rytme, frekvens og tilknytningsskala, mens den anden kobles til tid, ressourcer og symbolsk tilknytning (Fallov et al, 2013).

Særnummerets måske mest genkendelige stedssociologiske analyse findes i *Mia Arp Fallov, Anja Jørgensen, Lene Tølbøll og Rikke Skovgaards* studie af Lemvig som 'mikropol', i og med at der her tages udgangspunkt i et dybdegående studie af en enkelt lokalitet. Men analysen er – ligesom Lemvig selv – alt andet end indadskuende. Her er det først og fremmest dikotomien mellem det lokale og det globale, som udfordres. Fremherskende forestillinger om globaliseringens lokale implikationer vendes på hovedet på baggrund af fortællinger fra Lemvig, hvor det globale ikke blot inkorporeres i det lokale med deterritorialisering til følge (à la Ulrich Beck), men hvor det eksplicit lokale også bruges aktivt til at forstå det globale. Tesen om deterritorialisering må altså suppleres med en forståelse af en samtidig reterritorialisering, og de to processer må nødvendigvis opfattes som gensidigt afhængige. Ordet 'mikropol' bliver på denne måde ikke blot en lille bys pendant til metropolen, men repræsenterer også et reterritorialiseret alternativ og/eller supplement til Becks kosmopolitanske tese. Derudover giver artiklen en alternativ indgang til diskussionen om 'glokalisering', som ellers har været ført på et lidt andet teoretisk og empirisk grundlag (f.eks. Swyngedouw, 2004).

Det er netop, når vi i højere grad bliver opmærksomme på, at der er konstante bevægelser mellem afterritorialisering og reterritorialisering (Brenner, 1998), at også spørgsmål om retfærdiggørelse og engagement bliver vigtige nye demarkationslinjer og måder at producere stedet på. Dette tema forfølges i artiklen af *Anette Gravgaard Christensen, Troels Krarup, Amanda K. Juvik og Jakob Laage-Thomsen* om bynatur, der tematiserer samspillet mellem forskellige engagementsformer og byernes grønne rum. Den centrale pointe er, at bynaturens konkrete steder skaber grobund for nye 'fællesheder' i Thévenots

forståelse af ordet, som selv er differentieret mellem nære og kropslige an-knytninger og mere rumligt abstrakte moralske engagementer. Samtidig bli-ver det tydeliggjort, at stedstilknytningen i disse natur-baserede fællesheder ikke altid kan begrænses til bymæssige steder, men også rækker ud til mere landlige steder, mest åbenlyst i græsningslaug og fødevarefællesskaber (se også Johansen & Hoff, 2019). Rent metodisk er artiklen desuden et eksempel på, hvordan stedssociologiske analyser kan kombinere tværgående kortlæg-ninger – heraf bygrønne fællesskaber på sociale medier – med mere intensive studier af konkrete steder.

Det er også nye engagementsformer, der er omdrejningspunktet for artik-len om 'Translokalt engagement i landdistrikterne: Den mobile elites nye le-geplads?' af Karin Topsø Larsen, Rikke Brandt Broegaard og Lene Havtorn Larsen. Med udgangspunkt i et studie af fire udvalgte øer sættes fokus på komplek-siteten i midlertidige beboeres engagement i lokale fællesskaber og projekter. Artiklen illustrerer således nogle af de konsekvenser, som stammer fra nuti-dens mobilitetspraksisser, og hvordan disse resulterer i komplekse tilknyt-ningsformer mere præget af netværk end af afgrænsethed. Forfatterne viser, hvordan disse 'tilvalgsbeboernes' engagementsformer kobler sig til kreativi-tet som den kontemporære kapitalismes omdrejningspunkt, og hvordan det nødvendiggør en opmærksomhed mod produktionen og reproduktionen af ulighedsformer i adgangen til og benyttelsen af lokale og ekstra-lokale res-sourcer.

Tilsammen viser de tre artikler, at der på tværs af by og land er bevægelse i samspillet mellem steder og socialt liv og at steder og lokalsamfund giver både betingelser og muligheder for nye former for interaktion, relationer og (gen)opdagelsen af fællesheder. De indskriver sig dermed også i en opblom-string af sociologiske studier, som udfordrer land-by dualismen. Eksempelvis kan de translokale engagementsfællesskaber også forstås som 'rurbale' rum i Johansen og Hoff's (2019) udgave af begrebet, der blandt andet også favner den de- og reterritorialisering-dynamik, som i temanummeret diskuteres i relation til Lemvig. Mere alment viser artiklerne hermed nogle af de mange teoretiske, metodiske, empiriske og normative potentialer, som i vores optik knytter sig til at sætte sted og lokalsamfund i centrum af den sociologiske analyse.

Mia Arp Fallov, Jens Kaae Fisker & Pia Heike Johansen (gæsteredaktionen), samt Anders Blok på redaktionens vegne.

Noter

1. Se Johansen (2013) for en nutidig dansk udgave af Tardes imitative analyse.
2. Se Greiner & Sakdapolrak (2013) for en grundig gennemgang af litteraturen om det trans-lokale. Se også artiklen af Larsen et al. i denne udgave.

Referencer

- Albertsen, Niels 2008: »Landsby, storby, grænseløs by«. I: Henriksen, L.S., Jacobsen, M.H., Prieur, A. (red.) *Sociologiens rum. Festskrift for Jens Tonboe*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag. 115-136.
- Bourdieu, Pierre et al 1999: *The Weight of the World*. Cambridge: Polity Press.
- Brenner, Neil 1998: Between fixity and motion: accumulation, territorial organization and the historical geography of spatial scales. *Environment and Planning D: Society and Space*. 16:159-481.
- Casey, Edward S. 1997: *The fate of place*. Berkeley: University of California Press.
- Castells, Manuel 2010: *The rise of the network society*. Anden udgave. Chichester: Wiley-Blackwell.
- Davis, Mike 2006: *Planet of Slums*. London: Verso.
- DeLanda, Manuel 2006: *A new philosophy of society: Assemblage theory and social complexity*. Bloomsbury.
- Deleuze, Gilles & Guatarri, Félix 1987: *A thousand plateaus. Capitalism and schizophrenia*. University of Minesotta press.
- Durkheim, Emile 1893: *De la division du travail social*. Paris: Felix Alcan.
- Faber, StineThidemann & Nielsen, Helene Pristed Nielsen (red.) 2016: *Den globale udkant*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.
- Fallov, Mia Arp & Hoffmann Birk, Rasmus 2018: Translating Inclusion. *Space and Culture*, <https://doi.org/10.1177/1206331218800237>
- Fallov, Mia Arp & Nissen, Maria Appel 2018: »Social Work in and around the Home: Using Home as a Site to Promote Inclusion«. I Fallov, Mia Arp and Blad, Cory (Eds) *Social Welfare Responses in a Neoliberal Era. Policies, practices and social problems*. Leiden: Brill: 160-181.
- Fallov, Mia Arp 2015: »Steder og affektive rum i lokalsamfundsarbejdet«. I Nissen, Maria Appel og Harder Margit (red). *Socialt arbejde i en foranderlig verden*. København: Akademisk Forlag:195-212.
- Fallov, Mia Arp, Jørgensen, Anja & Knudsen, Lisbeth B. 2013: Mobile Forms of Belonging. *Mobilities*, 8, 4:467-486.
- Fisker, Jens Kaae 2016: »Produktionen af en lokalitet i udkanten: Frederikshavn igennem tid og rum«. I: Faber, S.T. og Nielsen, H.P. (red.) *Den globale udkant*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag. 89-118.
- Forrest, Ray 2004: Who Cares about Neighbourhoods? *CNR Paper*, vol. 26.
- Gieryn, Thomas F. 2000: A Space for Place in Sociology. *Annual Review of Sociology*. 26::463-496.
- Greiner, Clemes, Sakdapolrak, Patrick 2013: Translocality: Concepts, applications and emerging research perspectives. *Geography Compass*. 7(5). 373-384.
- Halfacree, Keith 2012: Heterolocal Identities? Counter-Urbanisation, Second Homes, and Rural Consumption in the Era of Mobilities. *Population, Space and Place*. 18. 209-224.
- Haraway, Donna 2003: *The companion species manifesto: Dogs, people, and significant otherness*. Chicago: Prickly Paradigm Press.

- Harvey, David 2001: *Spaces of capital: towards a critical geography*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Hart, Gillian 2002: *Disabling Globalization. Places of Power in Post-Apartheid South Africa*. Berkeley: University of California Press.
- Hart, Gillian 2016: Relational comparison revisited: Marxist postcolonial geographies in practice. *Progress in Human Geography*. DOI: 10.1177/0309132516681388
- Hedberg, Charlotta, Carmo, Renato Miguel do (red.) 2012: *Translocal Ruralism. Mobility and Connectivity in European Rural Spaces*. Dordrecht: Springer.
- Jensen, Sune Qvotrup 2017: De stedfastes revolution. De stedfastes revolution? – refleksioner over nogle aktuelle sociale og politiske tendenser, og relaterede problemer i sociologien. *Dansk Sociologi* 28(2). 85-92.
- Johansen, Pia Heike 2013: Contemporary rural imitation: A Tardean analysis of five Danish rural parishes. *Social & Cultural Geography*. 14,1: 80-102.
- Johansen, Pia Heike 2019: Listening to silence: Bringing forward the background noise of being. *Theory, Culture & Society*. DOI: 10.1177/0263276419871654
- Johansen, Pia Heike & Hoff, Hannibal 2019: »The production of rural space: Alternative food provisioning in Denmark«. I: Fisker, J.K., Chiappini, L., Bruzzese, A. & Pugalis, L. (red). *The production of alternative urban spaces. An international dialogue*. Abingdon: Routledge. 23-40.
- Jørgensen, Anja 2006: *Når kvarteret opdager sig selv*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.
- Jørgensen, Anja 2008: Lokale fællesskaber i den senmoderne by. *Dansk Sociologi*. 19, 3: 9-24.
- Jørgensen, Anja, Fallov, Mia Arp, Knudsen, Lisbeth B. & Skov, Henrik 2016): Zones of Belonging. *Geoforum*, vol. 29:1-29.
- Jørgensen, Anja 2019: Byens og rummets sociologi. I Blok, Anders og Laustsen, Carsten Bagge (red). *Sociologiens problemer. En grundbog*. København: Hans Reitzels Forlag:413-440.
- Massey, Doreen 2005: *For Space*. London: SAGE.
- Mould, Oli 2015: *Urban Subversion and the Creative City*. Abingdon: Routledge.
- Nielsen, Helene Pristed 2016: Udkantsdanmark. Kampen om stedet og ordene. I: Faber, S.T. og Nielsen, H.P. *Den globale udkant*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag. 57-88.
- Park, Robert E. & Burgess Ernest, W. 1967: *The city*. University of Chicago Press (first published in 1925)
- Peck, Jamie 2011: Geographies of policy: From transfer-diffusion to mobility-mutation. *Progress in Human Geography*. DOI: 10.1177/0309132510394010
- Sampson, Robert J. 2012: *Great American city*. Chicago: Univ. of Chicago Press.
- Simmel, Georg 1903: *Die Großstädte und das Geistesleben*. E-Artnow 2018
- Simonsen, Kirsten 2003: Urban Life between Mobility and Place. *Nordisk Samhällsgeografisk Tidsskrift*, 36: 27-46.
- Swyngedouw, Eric 2004: Globalisation or 'glocalisation'? Networks, territories and rescaling. *Cambridge Review of International Affairs*. 17, 1:25-48.
- Tarde, Gabriel 1903: *The Laws of Imitation*. Oversat af E.C. Parsons. New York: Henry Holt and Company.
- Thrift, Nigel 2008: *Non-Representational Theory. Space, politics, affect*. Abingdon: Routledge.

- Tonboe, Jens C. 1993: *Rummets sociologi: kritik af teoretiseringen af den materielle omverdens betydning i den sociologiske og den kulturgeografiske tradition*. Aalborg: Akademisk Forlag.
- Tönnies, Ferdinand 1887: *Gemeinschaft und Gesellschaft. Abhandlung des Communismus und Socialismus als Empirischer Culturformen*. Leipzig: Fues Verlag.
- Urry, John 2001: »The Sociology of Space and Place«. I: Blau, J.R. (red.) *The Blackwell Companion to Sociology*. Malden: Blackwell Publishing. 3-15.
- Winther, Malene Brandt & Svendsen, Gunnar Lind Haase 2012: The Rotten Banana' fires back: The story of a Danish discourse of *inclusive* rurality in the making. *Journal of Rural Studies*. 28, 4: 466-477.
- Woods, Michael 2016: »Territorialisation and the assemblage of rural place«. I: J. Dessein, E. Battaglini, L. Horlings (red.) *Cultural Sustainability and Regional Development: Theories and practices of territorialisation*. Abingdon: Routledge. 29-42.